

Beogradske Novine

Izlazi: dnevno u jutro, ponedjeljkom poslije podne.

Pojedini brojevi:	Mesečna pretplata:
U Beogradu i u krajevima zaposlodim od 2. i 1. br. lista po ceni od 3 dolara	U Beogradu i u krajevima zaposlodim od 2. i 1. br. lista za godinu i otpisan pošta E. 200
U Hrvatskoj-Slavoniji, Bosni-Herzegovini i Dalmaciji po ceni od 10 dolara	U Hrvatskoj-Slavoniji, Bosni-Herzegovini i Dalmaciji u iznosu od E. 250
Izvan ovog područja po ceni od 15 dolara	U ostalim krajevima Austro-ugarske monarhije E. 300 U inostranstvu E. 400

Uredništvo: BEOGRAD, Vuka Karadžića ul. broj 10. Telefon broj 87.
Uprava i primanje preplate Topličin vasac broj 21 Telefon broj 25.
Primanje oglasa Kneze Mihajla ul. broj 38.

RATNI IZVJEŠTAJI.

Izvještaj austro-ugarskog glavnog stožera.

Kb. Beč, 20. februara.

Istočno bojište:

Sjeverozapadno je od Stanislava imalo jedno preduzeće naših četa potpun uspjeh. Odjeljenja, koja su provalila u ruske rovove, zarobila su 17 neprijateljskih vojnika, a zaplijenila tri mašinske puške.

Talijansko bojište:

U goričkom su kraju osvojile naše čete u noćnim preduzećima više neprijateljskih dijelova rovova, gdje su Talijanima nanijele teških krvavih gubitaka, zarobile 15 časnika i 650 momaka, a zaplijenile 10 mašinskih pušaka, 2 sprave za bacanje mina i mnogo ostalog ratnoga materijala. Kod tih su se preduzeća osobito istakla odjeljenja 85. i 87. pješačkog puka kao i pučkostoški pješaci iz Donje Austrije i Bukovine.

Jugo-Istočno bojište:

Nikakovih događaja.

Zamjenik glavnog generalnog stožera pl. Höfer, podmaršal.

Svedski odgovor Wilsonu.

U poznatoj poslanici čuvenog američkog predsjednika Monroe-a od 2. decembra 1823. godine medju ostalim se izrično veli: "U ratovima, što ih evropske sile vode zbog svojih vlastitih pitanja, nikada nijesmo učestvovali, nit bi se takav postupak slagao sa našom politikom". Ova takozvana Monroe-ova doktrina, koja u glavnom zastupa načelo "Amerika Amerikancima" i koja je 1898. godine dala Sjedinjenim Državama davno željeni povod, da Španiji otmu njene američke kolonije, ipak nije ometala predsjednika Wilsona da se svaki čas miješa u evropski rat, pa je on najzad u tom mješanju otišao toliko daleko, da neutralnim državama uputi poru, u kojoj ih otvoreno poziva da sleduju primjeru Sjedinjenih Država i da prekinu diplomatske odnose sa Njemačkom.

Od početka je bilo vrlo sumnjivo. Hoće li Wilson sa tim svojim zahtjevom imati sreće, pošto su one evropske države, koje su se do sada držale poštene i nepristrasne neutralnosti, svakom prilikom dokazale, da takvo držanje i na dalje ne misle napuštati. Te se države

ne drže ovako što 'no vele zbog lijevih očiju središnjih vlasti, već za to, što su prilikom naglih rumunjskih poraza i uslijed sve nesnosnije engleske pomorske tranije jasno uvjelic, koja strana pruža većih garancija za bezbjednost njihovih interesa. Bezuslovna nadmoćnost anglo-saksonske vladavine bila bi kobna za države, kao što su skandinavске zemlje, Holandija i Španija. Ove zemlje, ma da imaju karakter samo srednjih država, ipak uspostavljaju velikom prekomorskom plovilom i njihova brodarska preduzeća ne bi bila u stanju da ostanu nezavisna prema anglo-amerikanskoj floti i kapitalu. U njihovom je interesu isto toliko, koliko u interesu središnjih vlasti, da se postigne rami cilj slobode mora. Pored ovog postoje još mnogi drugi razlozi, koji zahtijevaju i dalje neutralnost tih država, a koji su razlozi već i suviše često izneseni.

S toga se mogao i u napried očekivati neaktivan odgovor, kojim je švedska vlada reagirala na zahtjev Sjedinjenih Država. Ova je rota pravo remek-djelo diplomatske salistikue; u toj se u besprekornoj formi jasno kaže g. Wilsonu, da su svi pokušaji evropskih neutralaca, da se sagradi most mira između zaraćenih strana, propali baš i same zbog Sjedinjenih Država. Stockholmska vlada dalje iznosi protivu Wilsona, da je on prekidom diplomatskih odnosa sa Njemačkom izazvao postupak, koji stoji u potpunoj opreci sa načelima, kojima se do ovog časa rukovodila švedska kraljevska vlada. To znači drugim riječima: Svojom korakom upućenim neposredno protivu središnjih vlasti, Sjedinjene Države postigle su nešto, što je baš suprotno onome, što je Wilson tvrdio, da želi postići svojim predlogom o miru, naime postigle su produženje ratnih nesreća.

S obzirom na dosadašnju stalnu saradnju skandinavskih država može se smatrati, da je Švedska, dajući Wilsonu negativan odgovor, u načelu bila u dogovoru sa Danskom i Norveškom, pa se s toga može očekivati, da će i ove druge dvije skandinavske države na sličan način odgovoriti Americi. Što je prva odgovorila Švedska, objašnjava se naročito teškim položajem ove zemlje, jer njenu neutralnost ne zagrožava samo Velika Britanija, već još i Rusija. Ruska imperija koncentrirala je u toku posljednjih mjeseci znatnu vojsku u Finskoj, što je u Švedskoj izazvalo jako razumljivo uzbuđenje. Naime, apsolutno nije isključeno da bi Rusija, s obzirom na neuspjeh svojih namjera na Ca-

rigrad, pokušala da dodje do kakvog nezajedjenog pristaništa jednim očajnim naletom na Švedsku. Ta koliko je već iznenadjenja donio sa sobom svjetski rat! Uz to je Rusija utvrđivanjem alandskih ostrva prema Švedskoj ne samo prekršila neutralnost, nego je bezobzirno pogazila i ugovor, kojim se izrično zabranjuje podizanje utvrđenja na tim ostrvima. Ako se dakle na kraju švedske note veli, da će vlada kralja Gustava samo u tom slučaju naustiti svoju neutralnost, ako bi je na takav postupak nagnali interesi zemlje i želje narodne, to se ove riječi mogu shvatiti kao ozbiljna opomena Rusiji.

„Slučaj će odlučiti“.

(Povodom spora između Sjedinjenih Država i središnjih vlasti).

Prema svim vijestima, koje su stigle iz Amerike u Beč o Wilsonovom shvaćanju i njegovim namjerama, izgleda da Wilson svoje dalje držanje — i što se tiče pitanja navještanja rata Njemačkoj, a isto tako i pitanja, da li će se promijeniti dosadašnji odnos prema Austro-Ugarskoj — čini zavisnim od toga, da li će se u stvari potopiti koji američki brod ili unišiti koji američki živo.

Samo je po sebi razumljivo, da će odlučiti puk i slučaj, da li će i kada će do toga doći. Zapovjednici podmornica imaju svoje zavjesty, od kojih ne smiju odstupiti. U izvršenju tih zavjesty: zapovjednici podmornica ne mogu praviti nikakvih razlika, već stoga, što ne mogu znati, da li je brod, koji plivl pod američkom zastavom, i dosta američki ili spoznamni brod, koji se služi američkom zastavom, da zavara podmornice. Isto tako ne mogu zapovjednici podmornica znati, da li se na ovom ili onom brodu nalazi koji građanin Sjedinjenih Država ili ne.

Imajući ovo u vidu, potpuno je izlišno, baviti se razmatranjima, da li će i kada će Amerika Unija na svoj već preduzeti korak protiv Njemačke i Austro-Ugarske izvesti potpuno svoje namjere. To zavisi koliko je već spomenuto, od slučaja, ako se već nešto stvar tako uzeti, da pitanje o miru ili ratu zavisi od samog Wilsona odnosno od naredjenja, koja je on dao američkim brodovima i američkim putničima. U ostalom zahtijevaju neki američki listovi, da Sjedinjene Države prekinu s Austro-Ugarskom diplomatske odnose već i u onom slučaju, ako „monarhijski počini iste strahote kao Njemačka“. Neke pak američki listovi zahtijevaju prekid diplomatskih odnosa s monarhijom stoga, što su „austro-ugarske organizacije u Americi identične s ruskim organizacijama“. Doduše, mogu se zabilježiti i neki umjereniji glasovi iz Amerike, ali je nemoguće predvidjeti, da li će oni doći do nadmoći.

Za središnje vlasti dostaje, da sudbomosna odluka o neograničenom pod-morskom ratu nije donesena na laku ruku ili iz objesti, nego poslije savjesnog pretresa svih mogućnosti, koje bi odatle mogle da slijede. Isto tako dovoljno je i to, da će ta čvrsta odluka središnjih vlasti biti i do kraja provedena. O tome nema i ne može biti nikakve sumnje.

Središnje vlasti ne će smesti ni prikriveni zahtjevi američkih prijatelja mira, da se rat sa Amerikom predusretne povlačenjem datih instrukcija podmornicima. Podmornički je rat u toku i samo će budućnost pokazati, da li će on osim onih utjecaja, koje će prema pouzdanim očekivanjima imati na dalje vođenje rata od strane sporazumnih sila, dovesti još i kakvih drugih posljedica. Središnje će vlasti na svaki način i te eventualne posljedice moći da dočekaju s potpunim mirom i pouzdanjem.

Amerika i središnje vlasti.

Španjolska nota Wilsonu.

Kb. Paris, 10. februara.

(Glavas.) Iz Madrida se javlja: Španski ministar spolnih poslova je kao odgovor na poziv Wilsona, predao američkom poslaniku prenos note španjske vlade, upućene Njemačkoj s naromonom, da Španija ne može nikakvo drugo držanje zauzeti, nego li ono, koje je prema središnjim vlastima već označeno.

Holandski glasovi.

Kb. Amsterdam, 10. februara.

„Nieuws van den Dag“ prijavičnje na jučerašnju izjavu holandske vlade: Mi se potpuno slažemo s tim zaključkom i prevelika već na holandskog naroda osjećaje se olakšana pomoću te bez ikakve dvosmislenosti i s naglas- kom donijete izjave. Vlada se ne može dovoljno pohvaliti za njenu primjedbu, da Holandija neće da igra ulogu Orke, ali i da neće dopustiti, da se s njom postupaka kao s Grčkom. Vlada čava svoj baruti za dva ozbiljna slučaja, i za slučaj povrijede suvereniteta ili svega zemljišta. Više mi nijesmo u stanju da činimo našim ograničenim silama

„Nieuwe Rotterdamse Courant“ veli: Korak vladin može pridržati, da očeda sigurnost zemlje i da Evropi ni- jedu o svome držanju.

Njemačkim kapetanima odobreno da kvare mašine!

Kb. Amsterdam, 10. februara.

Iz Washingtona javljaju, da je američanska vlada priznala njemačkim kapetanima pravo, da iskvar svoje mašine, u koliko se time ne smeta brodskom saobraćaju.

Amerika naoružava trgovačke brodove.

Kb. New-York, 10. februara.

Državni sekretar Lansing sačuo je vlasnicima brodova, da se trgovački brodovi imaju naoružati.

već se cio narod složno spremao na borbu. Svi vlasnici trgovačkih brodo-va pa i ribarskih ladja počele naoružavati svoje brodove za borbu na život i smrt. Španski je kralj Filip bio dobio povjerenju izvještaj, da će kraljica Jelisaveta u najboljem slučaju raspolagati sa 40 raznih loše opremljenih brodova sa neukom posadom, dok je u stvari „armada“ čekala 24 osrednjih ratnih brodova sa 500 topova i 10.000 ljudi, dalje 9 manjih ratnih brodova sa 45 topova i 236 ljudi i 160 naoružanih trgovačkih brodova i ribarskih čamaca, skupljenih „s koca i s konopca“.

Bilo je dovoljno nekoliko sati, da se ovoj improviziranoj i šarenoj ratnoj floti dadu potrebne instrukcije i saopšti ratna osnova: Primicati se što bliže glomaznim španskim pomorskim kolosima (naravno po ondašnjim pojmovima), ispaliti na njih po jedan plout i što više ih ošteti, pa onda poječi, glasila je lozinka, dakle neka vrsta pomorskog četičkog rata.

Pored svega toga Englezi nijesu imali gotovo nikakve pripremljene municije. Smjle vođe na brzu ruku sakupljene malene engleske flote Howard, Hawkins, Drake, Frobisher, Raleigh, Gumberland, začemici engleske pomorske slave, dadoše se na vrat na nos na rekviziciju baruta i barutnih sastojaka, gdje ti se god našlo. Englezi su utvrdili, da je valjalo pošto pota pobijediti Španjolce još na moru, jer bi iskrcavanjem na suvo makar i jednog dijela „armadine“ posade značila smrt za Englesku, pošto je ona bila bez suvozemne vojske i bez oružja.

Odgovor Švedske.

Tekst Švedske note, kojom se odbija Wilsonova nota.

(Naročiti brojevi „Beogradskih Novina“).

Stockholm, 10. februara.

Švedska brzojavna agencija saopštava: Nota, koju je švedski ministar spolnih poslova predao poslaniku Sjedinjenih Država, Nelsonu Movisu, kao odgovor na predlog predsjednika Wilsona neutralnim državama, glasi: Pozivajući se na vaše pismo od 5. t. m. kojim ste kraljevskoj vladi saopštili: gledište predsjednika Wilsona, da bi u interesu mira bilo probačno, kad bi, povodom novog zatvaranja mora, koje je njemačka vlada objavila, zauze- li držanje slično onome Sjedinjenih Država, čast mi je dostaviti vam to zna- nje shjedeće:

Politika, koje se vlada Njegovog Velicanstva za vrijeme rata pridržava- la, bila je stroge, nepartijske neutralno- sti. Vlada čini sve, što joj je moguće, da vjerno ispunjava sve dužnosti, koje joj takva politika nalaze. Jednovremeno čini sve da bi, koliko joj je moguće, očuvala prava koja otud potiču. Na bi se pravi ishod postigao i održan načel- na međunarodnog prava, vladu se ne- koliko puta obračala neutralnim sila- ma, da bi za pomenuti cilj došlo do za- jedničke saradnje. Naročito vlada nije propustila, da u cilju Sjedinjenih Država podnese svoje predloge. Sa žaljenjem kraljevska vlada utrdjuje, da vam interesi Sjedinjenih Država nisu dozvoljeni da se tim predlozima pridruže. Predložio učinjeni kraljevskoj vladi doveli su do jednog sistema za- jedničkih mjera Švedske, Danske i Norveške prema objema zaraćenim stranama. U politici je, koju vodi radi održanja svoje neutralnosti i osigura- nja zakonitih prava zemlje kralj, vlada, koja ima srca prema neopisanim nevoljama, koje svakim danom uvaž- nje pritisnuto cijelo čovječanstvo, go- tova, da prihvati svaku danu politiku, kojom bi doprinijela ostvarenju posto- janog, trajnog mira. Ona je s toga pohi- tala, da se pridruži predsjednikovoj ple- menitoj inicijativi, u cilju, da ispita mo- gućnost o ostvarenju pregovora između zaraćenih, mijenji.

Predlog, koji je predmeti sadanje prepske, isitiče za cilj, da se skrate ne- vođe ovog rata. Ali je vlada Sjedinjenih Država, da bi do ovog cilja došla, izab- rala kao sredstvo postupak, koji stoji u potpunoj suprotnosti sa načelima, koja su do sadanje trenutka rukovodila politikom kraljevske vlade: kraljevska vlada, koja se oslanja na mišljenje na- roda, koje je ispoljeno jednoglasno iz- kazanim mišljenjem njegovih zastupni- ka, želi da u buduće kao i u prošlosti gređ i dalje putem neutralnosti i nepristrasnosti prema zarače- nim stranama i taj će pu, napusiti sa- mo tada, ako je životni interesi zemlje i želje naroda primoraju, da svoju politiku promijene.

Podlistak.

Propast „nepobjedne armade“.

Danas, kada se objavljivanjem neograničenog podmorničkog rata težište džiuvoske borbe skoro sviju evropskih naroda u većoj mjeri prenosi na more, kada pod- mornice prijete i najve- ćoj pomorskoj sili — En- gleskoj, nije bez interesa osv- nuti se na jednu istorijsku uspome- nu, propast takozvane „nepobje- dive armade“, džinovske flote, ko- ju je Španija, tada na vrhuncu svoje moći, a prije svega gospođarica mora, uputila protivu tada još ma- lene i slabe Engleske. Kao što se zna, protiv svakog očekivanja, ova je ogromna flota skrhanja za neko- liko sedmica. Tada je kao u zem- lju propala španska premoć na moru, a rodila se Engleska svjetska i pomorska imperija, koja kad i sama u toku ovog rata preživljuje tešku i odlučnu krizu.

Nikada Engleska do današnjeg dan- a nije bila u toliko opasnosti kao kra- jem maja 1588. godine, kada je iz ušća rijeke Taja isplivala u more rajsilinja flota, što ju je dotle svijet vidio, a ko- ja je bila namijenjena da uništi En- glesku.

Moćni španski kralj Filip II. za kojega su savremenici govorili „da u njegovom carstvu sunce nikad ne za- lazi“ (t. j. kada je bila noć u njegovim evropskim zemljama, bio je dan u nje-

govim američkim i azijskim kolonija- ma), bio je čvrsto riješen, da skrha En- glesku i da kazni englesku kraljicu Je- lisavetu. Uzročil ovome neprijatel- jstvu bili su dijelom stvarno politički, dijelom sentimentalne prirode. S jedne strane kralj Filip bio je zabrinut sve većim jačanjem engleske države i snažnim razvojem mlade engleske flo- te, koja je na moru počinjala konkurisa- ti španskoj svjetskoj imperiji. S druge je strane mrzio Englesku zbog uvodje- nja protestantizma u njoj, a napose en- glesku kraljicu Jelisavetu, „štit prote- stantizma“, koja je bila odbila ponudu za ženidbu sa njime, najmoćnijim vla- darenom na svijetu. On je dakle odlučio, da zbaci kraljicu Jelisavetu, da od En- gleske načini španskoga vasala i da u toj kraljevini uspostavi katoličku vjeru.

Pripreme za ovaj pohod bile su ogromne. Vojvodi Santa-Cruz, jed- nom od najboljih pomoraca njegovog doba, stavljena su na raspoloženje neograničena materijalna sredstva i najšira punomoćstva, sa kratkim nare- djenjem, da stvori jednu flotu, kakva svijet još nije vidio. Jednovremeno je naredjeno guverneru španske Holandi- je (današnje Belgije), parmskom vojvo- di Aleksandru Farnese, da na obalama koncentriše ogromnu vojsku, koja bi imala izvršiti prelaz u Engles- ku, čim bi džinovska španska flota svršila sa slabom engleskom mornari- com. No odmah od početka ni Englezi nijesu sjedili skrštenih ruku. Naoružani trgovački brodovi, koji su dobrovoljno učestvovali u ratu neprestano su na moru uznemiravali i napadali španske ratne brodove. Jednoga dana u 8 sati

u veće osam takvih smielih engleskih gusarskih brodova drsko upadoše u špansko pristanište Cadix, gdje je već bio koncentrisan veliki dio pripreme ogromne španske flote i, koristeći se strahovitom zabunom, koja je zavlada- la medju Španjolcima, potopihse nema- nje od 30 velikih španskih brodova, uni- štihše 10.000 tona pripremljenih živornih namirnica i umakohse ponijevši sa so- bom životnih namirnica i španskih za- robljenika, koliko je samo moglo stati u njihove malene brodove.

Uz to još i umre vojvoda Santa- Cruz i na njegovo mjesto dodje vojvo- da Medina-Sidonia, odličan dvor- janin, ali vrlo slab pomorac. Najzad, pošto su se pripreme bile otegle čitave dvije godine, isplovi, kao što rekosmo- 25. maja 1588. godine iz ušća Taja, a pod zapovjedništvom ovoga novog ad- mirala, gigantska flota od 120 brodova sa 2640 topova, 16.000 mornara i 19.000 vojnika. Odmah od početka poč- e se „nepobjedivoj armadi“ češavati nesreća za nesrećom. Najzad je uhva- ti strahovita bura, koja ošteti mnoge brodove, te je tako vojvoda Medina- Sidonia bio prinudjen, da svojoj flo- ti da odmora u pristaništima sjeverne Španije, odakle je ona tek 22. jula iste godine produžila pohod na Englesku.

Kada su se Englezi uvjerali, da na- govještaju španski pohod nije samo bio. — što bi mi danas rekli — „bluf“, već da se on zbija i ostvaruje, tak i nji- hovo otadžbini prijeli strahovita opas- nost, oni uložihše sve snage da dočeka- ju gigantski napad. Nijesu se zadovol- jljavali samo mjerama, koje su preduzi- mali: kraljica Jelisaveta i njena vlada

Vojvoda Medina-Sidonia bio je zbilja čudnovat admiral. Stizavši do blizu sjeverne francuske obale, najed- red opazi, da mu od njegove flote „ni- gdje nema“ čitavih 43 broda. On je dak- le naredio zastanak, da sačeka zaosta- le brodove i tako je dao Englezima vre- mena da se spreme, u mjesto da ih satre brzim udarom.

Osim toga, razumjevši i odveć bukvalnu naredbu, da mora uhvatiti vezu sa suvozemnom vojskom vojvode Aleksandra Farnese, koncentrisanu u Belgiji, prije no što će preći u napad, on je mirno proplatio pored Ports- moutha, ne smilujući napasti ovo važno englesko pristanište, koje je ta- da bilo potpuno nezaštićeno. Englezima kao da pada kamen sa srca, kada su vidjeli, kako je olako prouhao strašni španski oblak. U istu mah, oni se odlu- čihše, da sami pređu u napad i tada ot- poče strahovita deseto-dnevna pomor- ska bitka, u kojoj je našla grob elita španske mornarice, pa donekle i špan- ska premoć na morima i u Evropi u opšte.

Male su engleske ladje neprestano jurišali na glomazne i neokretne špan- ske ratne brodove, za čas bi ih obasi- pale plutinima iz malih topova i puša- ka, zapaljivim materijama i drugim, pa bi opet uzmicale, izbjegavajući dužu borbu iz blizine, u kojoj bi naravno bili nadmoćniji silni španski brodovi. En- glezi su vanrednom okretnošću nepre- kidno sijevali po moru, uvijek zadajuć udare tamo, gdje su se Španjolci naj- manje nadali. Kako veli jedan povjesni- čar, Španci su tada na vlastitoj koži os- jećili taktiku, kojom se u njihovoj do-

Skreće se pažnja i ovom prilikom, da je kod prijema priznanice potrebno imati uza se žutu policijsku legitimaciju radi ustanovljenja identičnosti. Ovu je legitimaciju potrebno imati i isto i prilikom samog prijema pomoći na blagajni carsko i kraljevskog zapovjedništva mosne brane i grada Beograda.

44. državna dobrotvorna lutrija.

Glavna uprava državne lutrije se ponovo obraća interesovanju svijeta. Ona prijeduje 44. državnu lutriju za građanske dobrotvorne svrhe, pored velike i opravdane popularnosti ove lutrije lutrije, kojoj će učenje biti već 22. o. m. j. osiguran je veliki uspjeh. Kako se iz samog pregleda vidi, državna dobrotvorna je lutrija vrlo bogato spremljena i ima 24.146 pogodaka, svi u gotovom novcu i glavni pogodak od 200.000 kruna, 50.000 kruna i 20.000 kruna i t. d., vanredno povoljni izgledi za dobitke. Srećke po 4 kruna mogu se dobiti u prodavnicama klase lutrije, kuharstvinama, mjenjačnicama, poskičim uredima, poštanskim uredima i t. d.

Javna prodaja.

U zaostavštini pok. Petra Al. Petrovića, sudsko oduženjenog civilne uprave u Beogradu po naredbi starateljskog suda, prodavane javnom licitacijom robu iz pogrebne predaje „Glorija“ u radnji na Obilježevom vencu br. 47.

Prodaja će početi u 9 sati prije pognena dan 8. marta ove godine.

Pozivaju se licitanti, da dođu na ovu prodaju.

Izgubljeno.

Izgubljena je jedna džepna knjižica sa važnom sadržinom; među drugim se stvarima nalazila u knjižici i tramvajska karta. Poštenu nalazac neka tu knjižicu preda policiji, gdje će dobiti 5 K nagrade.

Kretanje stanovitva.

Izvjesta prijavnog ureda od 9. februara: Prijavljeno 76, ojavljeno 22, preseljenja 43; u hotelima prijavljeno 155, ojavljeno 169, ostalo u hotelima prijavljenih stranaca 224.

Narodna privreda.

Racionalna obrada zemlje i njom vezani moderni metodi.

19. janaara ove godine održao je kr. ag. nadporučnik Julije Jedlička, srpski zapovjednik u Bačini predavanje predsjednicima podređenih opština. Predmet je predavanja bila racionalna obrada zemlje i s njom vezani moderni metodi. Donosimo u izvadku ovo lijepo predavanje iz ustij odličnog stručnjaka, koji je po svom zvanju u građanstvu upravnik velikih dobara grofa Palfyja u Ugarskoj.

Prije no što se upustim u raspravljanje teme „Racionalna obrada zemlje“ moram izložiti osnovne zemljoradne, da bi moje predavanje bilo što razumljivije. Zemljište je majka, koja ljudima i raznovrsnim životinjama daje hranu i životna sredstva. Ono je po položaju veoma različito, pa je bezuslovno potrebno, da se s njim kao neophodnim objektom za životnu ishranu detaljnije pozabavimo, jer od poznavanja ili nepoznavanja njegovog života zavisi naše materijalno blagostanje.

Čišćenje i zaštita.

I zaista, nije jedno, da li moje imanje ili pjeskuša propuste vodu mnogo prije, no joj obradi, daje hranu samo dvima članovima moje porodice ili podmiruje godišnju potrebu cijele moje porodice od sedam članova. I osim toga — ako se obradije racionalno i s poznavanjem stvari — daje nešto hrane mojoj stoci i najzad, pri povoljnim prilikama, još toliko da i svoje bližnjem, koji nema imanja, mogu odvojiti nešto hrane za novac. Jelte, da ovo nije isto? Jer dok sam u prvom slučaju dijelom ili sasvim zadovoljio samo samog sebe, dotle sam u drugom slučaju koristio ne samo sebi, nego sam svojim radom i postignutim rezultatom pomogao i svom bližnjem, pa na taj način ma i u neznatnoj mjeri doprineo blagostanju svoje otadžbine. Stoga svaki zemljoradnik treba da pozna svoje zemljište, da bi ga prema njegovim svojstvima na svoju korist, a ne štetu mogao obraditi i imati od uloženog truda što veću korist.

Mnogostruka svojstva zemljišta, kao što je ilovača s kamenčićima, pjeskuša i t. d. iziskuju prema svojoj vrsti različitu obradu i ovi ne u jedno i isto vrijeme. Kamen ili pjeskuša propuste vodu mnogo prije, no ilovača. S toga se zemljišta prema vremenu i načinu obrade medju sobom veoma razlikuju.

Mnogo je važnije pri ovome znati, iz kakvih se dijelova dotično zemljište sastoji i za što se ono da zgodno upotrijebiti. Treba razlikovati gornji i donji sloj zemlje. Gornji sloj zemlje čine proizvođni (produktivni) slojevi, koji se rukom ili mašinom obraduju, u koje se sije sjeme i koji hrane biljku, koja se razvija i raste. Donje zemljište je podloga gornjih zemljišnih slojeva i služi za taloženje vlage, koja silazi odozgo i koju pojedine duboko ukorjenjene biljke kao djetelinaste biljke, repa i dr. upijaju čim ova silde iz gornjih zemljišnih slojeva.

Kao što se iz ovoga vidi, gornje zemljište je za nas od mnogo veće važnosti. Od sastavnih dijelova, racionalne obrade i uspostavljanja njegove produktivne snage zavisi dobra ili rdjava žetva. Za to ćemo se s istim podrobnije baviti.

Već i poslovice veli „kakvo sjeme takva žetva“, jer rdjav rad donosi uvijek rdjav uspjeh. Kako ćemo dakle naše zemljište racionalno obraditi? Počićemo s radovima, koji nastaju poslije žetve. Po starom običaju, koji je ovdje u Srbiji još i danas vlada, strjište se ostavlja da ga kiša natopi, da bi izrasla trava, koja se poslije upotrijebljava za hranu stoke. Pri najvećoj kiši tjera se stoka na strjište, a niko ne misli, koliko ovo gaženje otežava dočnije oranje i obradu zemljišta. U takvo zemljište plug teško prodire ili, ako i prodire, izvaljuje takve grudve, da su za njihovo razbijanje potrebni naročiti radnici.

Druga je griješka u tome, što štetne biljke (urođica i korov), od kojih smo se još pri proljećnom sisanju teško oslobodili, zbog odlaganja oranja strjišta sazrije, padne sjeme u zemlju, te pri idućoj žetvi opet imamo posla s njima. Da bi smo ovo otklonili i zemljište za duboko oranje što bolje pripremili bezuslovno je potrebno, čim se žito složi u krstine, poraati bar redove strjišta između krstina 12 cm duboko, a kad se krstine dignu onda bezuslovno poraati ono mjesto, koje su krstine zapremale.

Poslije ovih radova, koji zemljište pripremaju za obradu, dolazi oranje za samo sisanje, kome moramo pokloniti mitogo veću pažnju. Ovo oranje mora biti duboko bar 12 cm, a ako nam snaga i vrijeme dopušte korisnije je, ako možemo orati u dubini 25—30 cm, jer će se time dobro rastresti gornji zemljišni slojevi, koji su za produkciju najvažniji.

Opšte je usvojeno, da se pravac oranja često mijenja t. j. jedne godine treba orati duž njeve, druge poprieko, treće pošli od sredine, pa orati lijevo i desno. Ovo je u izvjesnim slučajevima nezgodno, jer su imanja maloposjednika obično uzana, te se orati pri oranju mora mnogo okretati, zbog čega se cio rad usporava. Ali ako razmislimo da se promjenom pravca oranja produktivni slojevi zemljišta bolje slože, pa je zbog toga i žetva bogatija, to se ovaj lagani, ali sigurni rad bolje plaća, jer ćemo više požnjeti, no što smo očekivali.

Kad je govor o oranju ne mogu dovoljno prekorjeti aljkavost zemljoradnika, koji se ne trude, da strjište odmah po žetvi poru i na taj ga način pripreme za prolječnu obradu. Kad bi se ovo uradilo, grudve bi izmrzle, korov bi se uklonio, zemljište bi postalo porozno, pa će lakše primati u sebe vlagu, koja će biljku hraniti čak i onda, ako kiša dugo ne padne. Izuzevši sve ovo, ovaj je rad koristan još i za to, što prolječnu obradu olakšava i što drugo oranje čini nepotrebnim, jer prosto drljanje može zamijeniti drugo oranje. Ovo olakšava obradu polja i donosi dobre rezultate.

Pošto smo zemljište oranjem i drijanjem za sisanje pripremili, dolazi sisanje namjeravanim sjemenom, koje se vrši na dva načina. Jedan je način sisanje rukom, zaostao od starih vremena, koji maloposjednici i dan danas praktikuju. Drugi je način sisanje mašinom. Korist od sisanja rukom je, što se posao brže vrši, a šteta je što se sjeme neravno dijeli i rasipa. Zbog toga sisanje rukom zahtijeva mnogo više sjemena, nego li za taj cilj udešene mašine.

Sisanje mašinom korisno je iz više razloga. Prije svega biljka se bolje razvija, nije tako jako izložena padu i od korova se lakše čisti. Osim toga imaćemo bogatiju žetvu, nego li kad sijemo rukom. Najzad je i ušteda sjemena ovdje mnogo veća. Pri sisanju mašinom potrebno je za 1 hektaralno jutro (1600 kvadrat hvati) prema produktivnoj snazi zemljišta 120—140 litara pšeničnoga sjemena ili otprilike 94—110 kilograma. Za 1 hektar, koji ima 27 katastralna jutra, potrebno je 324—378 litara odnosno 246—298 kilograma. Medjutim kad sijemo rukom potrebno je gotovo još isto toliko sjemena.

Kad zasijemo zemljište treba ga jednomo lakom trnovom drljačom zavlačiti, da bi se pokrilo grudvama, koje su zaostale na gornjoj površini zemljišta. Osim toga je drljanje trnovom drljačom korisno, što sjeme, koje je 4—5 cm prodriło u zemlju, pokrrije ravnornjermim slojem zemlje i što gdje koje gomilice zemlje poravna.

Ako zemljište zbog nepovoljnog vremena ili rdjavog rada ima mnogo grudava, treba ga prije sisanja drvenim ili gvozdenim valjkom (u posljednje se vrijeme to vrši okruglim gvozdenim valjkom) dotle vlačiti, dok su grudve ne razdrobe. U protivnom slučaju usjev će biti manljiv, jer klijanje i raščenje ne biva u isto vrijeme, a tako isto ni zrijenje. Zrno od takvog pioda nije dobro razvijeno (jedno veliko zrno nalazi se pored mnogo malih zrna), crveno je i blijedo želične boje, smjezurano. Ovakav plod ne samo da je od velikog uticaja na cijenu, nego je hektolitar takvog ploda po težini znatno lakši od hektolitara ploda bespramjernog kvaliteta.

Manje grudve, koje poslije sisanja ostanu, nijesu mnogo štetne, jer ako nastupi zima bez snijega, one izmrznu i u proljeće se same od sebe raspadnu. Poslije drljanja trnovom drljačom mora bezuslovno slijediti valjanje drvenim valjkom, da bi se zemlja zbilja i uz zrno priljubila. Zbog toga će zrno lakše i brže klijati, a žile će imati oko sebe jak i siguran oslonac. Na ovaj način razvija se jako stablo, koje se poslije nad zemljom lijepo grana.

Sa sisanjem ne smijemo odociuti, jer sisanje na vrijeme ima tu dobru stranu, što se biljka još prije nastupanja zime snažno razgrana, te mrzjenju nije tako lako izložena. (Nastaviće se).

Mangan u Kranjskoj.

U Kranjskoj su kod Misne (na Dolenskem) naišli na manganovu rudaču.

Zaslano zemljište u Mačedoniji.

Prema saopštenju bugarskoga ministarstva poljoprivrede, zasijano je u zaposjednutim dijelovima Mačedonije prošle jeseni svega 1.553.931 hektar raznim žitaricama, dok je preostalo još nezasijano 2.120.900 hektari. Preduzete su sve mjere, da se ovo zemljište zasije sada na proljeće.

Dozvoljen izvoz u Dobruđu.

Bugarska je vlada dozvolila izvoz sve robe i životnih namirnica iz Bugarske u zaposjednute dijelove Dobruđe.

Bugarske privredne koncesije Njemačkoj.

Bugarska vlada odlučila je, da po mogućstvu što više pomaže Njemačku na privrednom polju time, što će dijelom ograničiti izvjesne zabrane izvoza, a druge opet potpuno ukinuti. Na taj način moći će se razni proizvodi, kao na primjer jaja, badem, duhan i t. d. izvoziti u Njemačku po srazmjerno umjerenim cijenama. Time što će bugarska vlada sama uzeti u svoje ruke izvoz ovih proizvoda, staeće se na put svakom pretjerivanju cijena.

Razne vijesti.

Na sve strane zima i snijeg.

Javljaju iz Dubrovnika, da grad već nekoliko dana ne dobija poštu, i to radi silnoga snijega u Bosni, gdje je na nekim prugama željeznica morala obustaviti vožnju. Na Ivan-planini pso je snijeg u visini od 5 metara. Radi snijega je obustavljen svaki automobilni saobraćaj između Kotora i Cetinja. Da se utamani divljač, koja radi glada dolazi u sela, postavljeni su u Crnoj Gori komadići otrova strihnina.

Zapuštena mladež u Dalmaciji.

U Dalmaciji je objavljena naredba protiv zapuštene mladeži. Mladićima koji nisu navršili 17 godina, zabranjuje se izlaženje na ulicu poslije 8 sati uveče (tj. u 9), pušenje, kartanje, prosojačenje i pohajenje javnih lokala, ako nijesu u pratnji starijih. Isto tako nije takvim mladićima dozvoljeno ni pohajenje kinematografa, ako nije na oglasima izričito naznačeno, da se daje predstava za mladež.

Cedni Kazak

Ruski mjesečnik „Nijva“ donosi: Jednom prilikom, kad je general Brusilov upregledavao neki konjički eskadron, ustavi se on pred jednim Kazakom i upita ga: — Koji je konj najbolji u cijelom eskadronu? — Biruk! — odgovori kazak. — Zašto? — Jer je on isto tako dobar u koraku, kao što u kasu i galopu. Dobar je skakač, nema ni jedno grješke, drži glavu kako treba i neda se prestidi.

— A ko je najbolji jahač u vašem eskadronu? upita general Brusilov. — Pokorno javljam, gospodine generale, najbolji je jahač u cijelom eskadronu Fedor Mikhieč — odgovori kazak. — A zašto? — Jer je pobožan, pošten, poslušao odan caru i zapovjedniku, vrši svoje dužnosti bolje od svakoga drugoga, obiljan je i vrtan; u njega je utelovljena sva srčanost junaka. — A ko jaši konja Biruka? — Fedor Mikhieč. — Gdje je taj čovjek? — Pred vama stoji, najpokornije javljam, gospodine generale!

Gospodin svinjar.

Veleposjednik Ivanišević u Novoj Gradišci (Hrvatska) plaća svome svinjaru za čuvanje svinja na mjesec — 200 kruna.

Zvanične objave.

NAREDBA.

Pošto je u oblasti grada Beograda svakom licu, bilo ono siromašno ili bogato, pružena mogućnost lekarske pomoći, to se na osnovu naredjenja vojne glavne gubernije, 4. odjelja, Br. 2800 naredjuje, da se kod svakog smrtnog slučaja da popuniti „uvjerenje o smrti“, u kojemu je naznačena bolest i uzrok smrti. U slučaju, da se ne podnese ovo „uvjerenje o smrti“, ima se lječ preminuloga podvrići san teško pol ejskoj obdukciji (sekciranju). Ako bi se dokazalo, da je jedno lice duže bolovalo, a zatim imalo a da nije tražena lekarska pomoć, onda će se ona lica, koja su to propustila, pozvati na odgovornost i policijski kazniti.

C. i kr. zapovjedništvo mosne brane i grada Beograda, upravno odjeljenje.

OBJAVA.

Naredba c. i k. vojne generalne gubernije u Srbiji, odjel. 9., br. 11833 iz 1916, o opredjeljenjima priv. opšteg lova, koja važe za oblast gubernije, saopštavaju se u slijedećem:

1. Lov se može u pojedinim okruzima, u kojima nije potrebna opšta zabrana lova, do daljega dozvoliti članovima i njim ravnim (vojnim činovnicima i građanskim činovnicima vojne glavne gubernije) i za to se ništa ne plaća.

Tako se isto lov dozvoljava lovački izučeni i iskusnim šumskim organima, ali ne i domorocima, koji se nalaze u šumarskoj službi.

2. Vrijeme pošteđe divljači utvrdjuje se ovako: Plemeniti i šareni jelen 1./I. do 31./XII. Eventualno samo za jelena 1./XI. do 31./VIII. Divokoza, izuzimajući jare 1./I. do 1./IX. Srndač 1./XII. do 1./VI. Srne i jarad 1./I. do 31./XI. Zečevi 16./I. do 1./X. Tetrjeb 1./VI. do 1./IV. Tetrbeice 1./I. do 1./IX. Fazani 1./I. do 31./XII. Lestarka 1./I. do 31./VII. Prepelica 1./I. do 31./VII. Jarebica 1./I. do 15./VIII. Divlji golub 1./I. 15./VII. Sjluke 1./I. do 1./III.

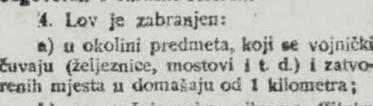
3. Sve vrste divljih plovki, divljih gusaka, labudova 1./III. do 31./VII. Zvjerd (grabljiva divljač) ne podleži nikakvoj poštedi.

4. Lov je zabranjen: a) u okolini predmeta, koji se vojnički čuvaju (željeznice, mostovi i t. d.) i zatvoreni mjestu u domaćinstvu od 1 kilometra; b) na požajevenim mjestima (šumskim ustevima); c) u vinogradima prije berbe i u novozasadjenim vinogradima u opšte; d) na duhanom zasadenim poljima. Iz razloga političke bezbjednosti može se lov u svako doba zabraniti; e) u voćnjacima i vrtovima za povrće (vidi čl. 8. srpskog zakona o lovu); g) u šumarskim i drugim rasadnicama (vidi čl. 8. srpskog zakona o lovu); h) u zasadenim mladim šumama i u komadima šuma, koja se čuvaju (vidi čl. 8. srpsk. zak. o lovu); e) Dalje je zabranjen: a) lov sa vrlo hitronogim rlovima; b) priredjivanje hajki protivu korisne divljači, lov sa pet i manje hajkača u to se ne računa; c) hvatanje korisne divljači zamkama, željeznm i klopnama; d) šoporenje i hvatanje korisne divljači kad je snijeg visok i pri vijavici (vidi čl. 7. srp. zak. o lovu); e) kvarenje i uništavanje gnijezda i legala, kao i traženje i uništavanje jaja u legalima (vidi čl. 7. srps. zak. o lovu).

5. Sa ulovljenom divljači lovac slobodno raspolaze, ali je prodaja divljači zabranjena. 6. Okružni i kotarski zapovjednici će motriti, da se protivu ovih opredjeljenja ne čini prestup. Zastupnik gubernera Babić, podmaršal, s. r.

Poljud!

Na bolje preservativno sredstvo protiv epidemijebolesti (Cholera, tifus i t. d.) i iste prirodno čisto



Djeluje lekavito, oerjejavajući i okrepjujući. Izvzetog čistit vina i šampanjcu. Adresa: Kromdorfer, Budapešt, Zoltanpasse 16.

Glavno otovariste za Srbiju i Beograd: Apoteka Protić, - Beograd, Kralja Mihana ulica 82.

Posljednje brzopjavne vijesti.

Izvjestaj bugarskog glavnog stožera.

Kb. Sofija, 10. februara.

Mačedonsko bojište.

Na cijelom frontu traje jaka neprijateljska topnička vatra, ali bez svakog uspjeha. Kod Ljunnice i u dolini Strume, kod Kumlija bilo je uspješnih izviemčkih borbi. Inače nema na cijelom frontu ništa novoga

Ramunjsko bojište.

Mir.

Odstup švajcarskog poslanika u Berlinu.

Kb. Berlin, 10. februara. Švajcarski poslanik na berlinskom dvoru, Claparede, koji se na ovom položaju nalazio od 8. avgusta 1894. godine, pa je prema tome najstariji od nejnemačkih poslanika u Berlinu, slavi danas ovaj 73. rođendana. Polshvajnička „Norddeutsche Allgemeine Zeitung“ posvećuje mu jedan članak, u kojemu se veli, da je ovaj zaslužni diplomata sada iz zdravstvenih razloga prinudjen, da se povuče sa svoga položaja, što u svima krugovima izaziva opšte žaljenje. Iduće će sedmice car prihiti Clapareda u oproštajnu audijenciju.

Povećana letačka djelatnost na zapadnom bojištu.

Kb. Berlin, 10. februara. Pri hladnom i vedrom vremenu vladala je 7. i 8. ov. mj. živa letačka djelatnost na cijelom zapadnom bojištu. Sutradan pojavije se i neprijateljski letci. Oboren su četiri neprijateljske letalice. Kod Licellesa oborio je poručnik pl. Bülow svoju osmu neprijateljsku letalicu. Naše letatke eskadre izbacile su nekih 5000 gr. bombi na važne željezničke stanice, slaganje lišta municije i industrijska postrojenja. U tvrdjenu su zamašni požari u Mericourtu i industrijskim postrojenjima u Bombel-u i Nouve Maisonu. I inače su izazvani znatni požari pomoću nekoliko dobrih pogodaka.

Potomno engleski razarač.

Kb. London, 10. februara. Šužbeno javljaju, da je noćas jedan razarač starijeg tipa naišao na minu i potonuo. Svi su časnici poginuli, a od posade su spašena petorica.

Ruska sumnjice protiv Bugarske.

Kb. Sofija, 10. februara. Bugarska brzopjavna agencija (za javlja: „Birževija Vjedomosti“) nastavlja sa svojim nedostojnim hajkama protiv Bugarske. Tako taj list u svom broju od 27. januara donosi jednu depešu iz Jaša, u kojoj se javlja, da je Bugarska sve starce i oproštene od službe, kao i sve za oružje sposobne ljude iz Mačedonije i Trakije pozvala pod oružje. Ta je vladina mjera navodno dovela u Sofiji do raznih skupova, na kojima je izazvalo stanovište protiv vladine mjere. Mir se mogao održati samo pomoću oružane sile. Depeša na kraju govori o žrtvama, koje su pale tom prilikom, kao i o tom, da je uapšeno mnogo ljudi. Bugarska brzopjavna agencija primjećuje, da se Bugari gomnjaj vijesti mogu sauno da nasnaija.

Začet za velikim admiralom Hausom u Njemačkoj.

Po nalogu je njemačkoga cara položio njemački pomorski stale barun Freyberg na odar velikog admirala Hausa prekrasan vijenac sa bijelom vrpcom, na kojoj se nazivala carska kruna. Korvetni je kapetan Kophanel položio vijenac u ime njemačke mornarice.

Saučešće grofa Czernina nad smrću velikog admirala Hausa.

Ministar je spolnih poslova grof Czernin uputio podadmirala Keyleru pl. Kaltenselsu brzopjav, u kojem izriče slavom ovjencanoj c. i k. austro-ugarskoj ratnoj mornarici svoje duboko saučešće nad smrću njenoga zaslužnoga vodja.

Potopljeni brodovi.

Prema jednom brzopjavu iz Viga, potopljen je jedrenjak „Mox“ koji je jedrio u Englesku sa 13.000 bačvi kitove masti.

Našim cenj. predplatnicima!

Umoljavamo, da se pretplata na vreme obnovi, tako da bi se otpremljanje lista i dalje moglo bez smetnje vršiti.

Uprava „Beogradskih Novina“.

Etapna pošta Beograd.

PRIMAJU SE: Knez Mihailova ul. 38.

NESTALI I KORESPONDENCIJA.

PRIMAJU SE: Knez Mihailova ul. 38.

Gospodinu LJUBI SRECKOVIĆU, Zeneva. Za Dječicu Radoljovicu, trgovca iz Kruševca...

Gospodina STEVA ACIMOVICU, Zeneva. Molim, poradiće, da li ja dobijem svoju invalidu...

Gospodinu SVETOZARU R. BUJOSEVICU, Zeneva. Molim Vas, da dostavite mome mužu Lazaru Solajicu slijedeće: Sa svima našima...

JOVANU PREMOVICU, Zeneva, za Radu Gađiću, redova I. čete, III. bataljona, 14. karlovačkog puka...

Gospodinu Dr. MILANU MARKOVIĆU, direktoru građanske banke, Nica. Dragi Milane!

Gospodinu ILIJI MIHAJLOVIĆU, poslaniku iz Aranđelovca. Molim Vas, dostavite mome sinu Radomiru Tomkoviću, III. konjički puk...

Gospodinu MIHAILU JOV. RISTIĆU, Zeneva. Dragi Lole! Molim te pošalji mi odmah novac...

JOVANU PREMOVICU, Zeneva, Svajcarska. Učtivo vas molim, da me izvestite za mog jedinca sina, uzdanicu očevu Pajka Glišića...

Gospodinu JOVANU PREMOVICU, Zeneva. Molim Vas, dostavite slijedeće Milivoju M. Dinicu, komandiru čete u odredu dobrovoljaca...

ACI DINICU, Hotel Terminus, Zeneva. Da vam se zahvalim na dobroti, koju mi činite...

JOVANU PREMOVICU, Zeneva, Case 3545, M. B., za Vladimira Mirića. Dragi Vladimire!

NEMANJA JOVANOVIĆU, poslednji regnut IV. čete, I. bataljona, kombinovani puk šumadijske divizije.

ZDRAVKO OBRADOVIĆU, isto čete i puka četo i gonjei Komana.

ZLATOMIR VASILJEVIĆU, IV. čete, IV. bataljona, 19. puk, I. poziv.

DIMITRIJE SAVIĆU, III. četa, III. bataljon, 10. puk, II. poziv.

ALEKSJE VASILJEVIĆU I LUKA MATIĆU, obadva 10. puk, III. poziv.

GLIGORIJE SAVIĆU, II. četa, I. bataljona, XI. puk, I. poziv.

MILORADA MARINKOVIĆA, kaplar II. poljske bolnice kombinovane divizije. Svi su iz sela Brajkovca...

Dušanu Jankoviću, apotkeru, Zeneva. Za Vladu Andjelkovića, apotkera. Dragi bata Vlado!

Gospodinu STEVI ACIMOVICU, advokatu, Hotel Terminus, Zeneva. Molim Vas, da dostavite mome mužu Lazaru Solajicu slijedeće...

KOCI LJOTIĆU, Zeneva. Molim Vas, da dostavite mome mužu Lazaru Solajicu slijedeće...

Gospodinu Jovanu Premoviću, Zeneva. Molim Vas, da dostavite mome mužu Djordje Gobeljiću, narednik 6 eskadrona...

Gospodinu MIHAILU SKORICU, advokatu, Zeneva. Poštovani gospodine! Molim Vas, da mi učinite ovu dobrotu...

Gospodinu SOTIRU ILICU, Zeneva. Molim Vas, dostavite ovu mome mužu Petru Mišiću, puševniku...

ACI N. Z. POPOVICU, Zeneva. Već četiri mjeseca od Vas ne dobih ništa...

Gospodinu MILANU GROLU, Zeneva. Blagodarim na poslanom novcu, koje ste mi poslali...

Gospodinu SVETOZARU R. BUJOSEVICU, Zeneva. Molim Vas, da dostavite mome sinu Milanu Jociću, inženjeru...

G. Jovanu Premoviću, Zeneva, Case 5345 M. B. Molim vas da nas izvestite za Žilka Dimitrijevića...

G. Jovanu Premoviću, Zeneva, Case 3545 M. B. Molim vas da me izvestite za mog sina Mladena Ristića...

G. Jovanu Premoviću, Zeneva za Ivanu Mirgića, činovnika ministarstva vojnog...

Jovanu Premoviću, Zeneva. Učtivo vas umoljavam, da dostavite mome ocu Ivanu Brkoviću iz Teočina...

Daniću Duniću, Zeneva. Dragi brate! Primila sam tvoje karte...

Gospodinu Dobri Mitroviću, Zeneva. Javljam vam, da sam primila karte od moge Joce...

Gospodinu Dobri Mitroviću, Zeneva. Javljam vam, da sam primila karte od moge Joce, poslate preko vas...

Gospodinu Svežozaru Miletiću, kafedžiji kog parka, Kragujevac. Tozo! Sofija za sada ne može doći...

Sotiru Iliću, Zeneva. Molim vas, gospodine Iliću, javite Peri, da sam primila novac 3-II. Druge dve pošiljke...

Gospodinu Svežozaru Bujoševiću, Zeneva. Molim vas javite gospodji Divni Kekoviću, Rue St. Georges 43, Parls (Francuska)...

Zürcher Bureau für Aufsuchung Vermisster, za g. Nikolu Božića Stefanovića, šefa pošte i telegrafa...

Gospodinu Djordju Radoljoviću, Zeneva. Molim vas, budite dobri i izvestite moga sestrića Arsu Stamenkovića...

Gospodinu VELJI Z. ACIMOVICU, Zeneva. Uzimam slobodu opet umoliti Vas u ime familija...

Gospodinu SOTIRU ILICU, Zeneva. Molim Vas, dostavite ovu mome mužu Petru Mišiću, puševniku...

Gospodinu SVETOZARU R. BUJOSEVICU, Zeneva. Molim Vas, da dostavite mome sinu Milanu Jociću, inženjeru...

G. Jovanu Premoviću, Zeneva, Case 5345 M. B. Molim vas da nas izvestite za Žilka Dimitrijevića...

G. Jovanu Premoviću, Zeneva, Case 3545 M. B. Molim vas da me izvestite za mog sina Mladena Ristića...

G. Jovanu Premoviću, Zeneva za Ivanu Mirgića, činovnika ministarstva vojnog...

Jovanu Premoviću, Zeneva. Učtivo vas umoljavam, da dostavite mome ocu Ivanu Brkoviću iz Teočina...

Daniću Duniću, Zeneva. Dragi brate! Primila sam tvoje karte...

Gospodinu Dobri Mitroviću, Zeneva. Javljam vam, da sam primila karte od moge Joce...

Gospodinu Dobri Mitroviću, Zeneva. Javljam vam, da sam primila karte od moge Joce, poslate preko vas...

Gospodinu Kostu P. Kurtoviću, Sabac. Šaljem vam svoju adresu. S poštovanjem Stanka D. Ostojića, Molerova 98.

Gospodinu JOVANU PREMOVICU, Zeneva. Gospodine Premoviću, najljepše Vas molimo, da se izvestite za naše snove...

MILORADU PAVLOVICU, profesoru, Zeneva. Dragi Mile! Matilda je zdrava i sa dosta novca...

MILOVANU LAZAREVICU, narodnom poslaniku, Zeneva. Molim vas izvestite, jesu li živi imenovani vojnici...

Gospodinu JOVANU PREMOVICU, Zeneva, za gospodju Marušku Rade Ristića, pukovnika, Rim. Draga seja Maruška Čudi nas tvoje čitanje...

Gospodinu JOVANU PREMOVICU, Zeneva. Najučtivije Vas molim, a unaprijed vam blagodarim, da dostavite slijedeće mome mužu Stevanu Puriću...

MIHAILU COLICU, Hotel Terminus, Zeneva. Molim Vas, gospodine Coliću, dostavite ovaj oglas mome bratu Dragiši Bogdanoviću...

RADISAVU MITROVICU, narodnom poslaniku, Zeneva, za Mihaila Aleksija, vojnika dopunskog baterije...

KRUSEVAČKOM ODBORU CRVENOG KRSTA, Kruševac. Dostavite slijedeće Nastasu Čoniću u Soko Banji...

REDAKCIJU KURIRA, Zeneva, za gospodina Peru Djordjevića, industrijalca iz Beograda.

Fanki D. Stojkovića, udovi, Beograd. Dragi sestrol Javi Janku, da sam sa dtecom zdravo stigla u Paracik...

Jovanu Premoviću, Zeneva. Molim za izvestitaj o mom sinu Aleksandru Jovanoviću, podnaredniku inženjerske alatne kolone...

Gospodinu Jovanu Premoviću, Zeneva. Sve vaše poruke, koje sam dobio, izvrlo sam. Hvala vam na izveštajima o mofima...

NIKODIJU MILETIĆU, poslaniku, Nica. Molim za izveštaj, da li je živ moj sin Milan Stefanović...

JOV. PREMOVICU, za Božidara Protića, inženjerskog potporučnika brzične telegrafije.

JOV. PREMOVICU, za Aleksandra Ristića, pješadijskog kapetana 4. čete, 4. bataljona, VIII. puka dunavske divizije...

STEVI ACIMOVICU, Zeneva. Moj muž Vladimir Stamenković, nadzornik senjskog rudnika...

DUSANU L. DJORDJEVICU, Zeneva, Hotel Nikole de Berne. Dragi Dušane! Mi smo svi zdravi.

Pop VULU STOJANOVICU, Marselj. Dragi popo! Javite Lazi, da ja redovno i dalje primam...

JOV. PREMOVICU, Zeneva. Molim za izveštaj, da li je živ moj sin Milan Stefanović...

JOV. PREMOVICU, Zeneva. Molim za izveštaj, da li je živ moj sin Milan Stefanović...

JOV. PREMOVICU, Zeneva. Molim za izveštaj, da li je živ moj sin Milan Stefanović...

JOV. PREMOVICU, Zeneva. Molim za izveštaj, da li je živ moj sin Milan Stefanović...

JOV. PREMOVICU, Zeneva. Molim za izveštaj, da li je živ moj sin Milan Stefanović...

JOV. PREMOVICU, Zeneva. Molim za izveštaj, da li je živ moj sin Milan Stefanović...

JOV. PREMOVICU, Zeneva. Molim za izveštaj, da li je živ moj sin Milan Stefanović...

JOV. PREMOVICU, Zeneva. Molim za izveštaj, da li je živ moj sin Milan Stefanović...

JOV. PREMOVICU, Zeneva. Molim za izveštaj, da li je živ moj sin Milan Stefanović...

JOV. PREMOVICU, Zeneva. Molim za izveštaj, da li je živ moj sin Milan Stefanović...

JOV. PREMOVICU, Zeneva. Molim za izveštaj, da li je živ moj sin Milan Stefanović...

JOV. PREMOVICU, Zeneva. Molim za izveštaj, da li je živ moj sin Milan Stefanović...

JOV. PREMOVICU, Zeneva. Molim za izveštaj, da li je živ moj sin Milan Stefanović...

JOV. PREMOVICU, Zeneva. Molim za izveštaj, da li je živ moj sin Milan Stefanović...

JOV. PREMOVICU, Zeneva. Molim za izveštaj, da li je živ moj sin Milan Stefanović...

JOV. PREMOVICU, Zeneva. Molim za izveštaj, da li je živ moj sin Milan Stefanović...

JOV. PREMOVICU, Zeneva. Molim za izveštaj, da li je živ moj sin Milan Stefanović...

JOV. PREMOVICU, Zeneva. Molim za izveštaj, da li je živ moj sin Milan Stefanović...

JOV. PREMOVICU, Zeneva. Molim za izveštaj, da li je živ moj sin Milan Stefanović...

JOV. PREMOVICU, Zeneva. Molim za izveštaj, da li je živ moj sin Milan Stefanović...

JOV. PREMOVICU, Zeneva. Molim za izveštaj, da li je živ moj sin Milan Stefanović...

JOV. PREMOVICU, Zeneva. Molim za izveštaj, da li je živ moj sin Milan Stefanović...

